

Pelastustoimen järjestäminen

Pelastustoimen järjestämislaissa määritellään aiempaa tarkemmin pelastustoimen järjestäjän rooli, vastuu ja veloitteet. Hyvinvointialueen järjestämisvastuuseen sisältyy vastuu asukkaiden oikeuksien toteutumisesta ja palvelukokonaisuuksien yhteensovittamisesta sekä järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta.

Suomeen muodostetaan 21 hyvinvointialuetta, joille siirretään kuntien ja kuntayhtymien vastuulla nykyisin olevat pelastustoimen tehtävät. Uudenmaan erillisratkaisun perusteella Uudellamaalla on neljä hyvinvointialuetta ja Helsingin kaupungille jää edelleen pelastustoimen järjestämisvastuu.

Hyvinvointialueen järjestämisvastuuseen sisältyy vastuu lakisäätöistä pelastustoimen tehtävistä, päätöksenteko, tuottamisen valvonta, palvelujen yhteensovittaminen ja viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttö. Palvelujen lisäksi hyvinvointialueille kuuluu vastuu muun muassa poikkeusoloihin ja häiriötilanteisiin varautumisesta.

Hyvinvointialue järjestää keskeiset pelastustoimen palvelut alueellaan. Palvelujen tuottamisessa voidaan käyttää apuna sopimuspalokuntia ja muita pelastusalan järjestöjä. Joidenkin erityistehtävien järjestäminen voidaan koota yhdelle tai useammalle hyvinvointialueelle. Pelastustoimen lähipalvelut ja kattava paloasemaverkko turvataan koko maassa vähintään nykyisen tasoisina.

Hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasoon tulee vastata kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia ja muita uhkia. Palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös toiminta poikkeusoloissa ja niihin varautuminen. Pelastustoimen palvelut on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

Pelastuslaitokset voivat jatkossakin tuottaa pelastustoimen ohella myös ensihoito- ja ensivastepalveluja. Yhteistyöllä turvataan jatkossakin kustannustehokkaat ja laadukkaat ensihoitopalvelut koko maassa. Pelastustoimen tuottaessa ensihoito- ja ensivastepalveluja voidaan sekä pelastustehtäviin että ensihoito- ja ensivastetehtäviin käyttää samaa asemaverkostoa, henkilöstöä ja sopimuspalokuntia, samoja toimintamalleja, tukitoimintoja ja yhteisiä harjoituksia sekä yhteistä vara- ja suuronnettomuusvalmiutta. Pelastustoimi on kuitenkin jatkossakin erillinen, sosiaali- ja terveystoimen kanssa rinnakkainen toimiala.

Valtion ohjaus

Uudistuksen myötä valtion strateginen ohjaus pelastustoimessa vahvistuu. Vahvempi valtakunnallinen ohjaus takaa jatkossa entistä yhdenmukaisemmat palvelut eri puolilla Suomea. Tavoitteena on myös kehittää pelastustoimen toimintaa valtakunnallisena järjestelmänä.

Valtion ohjaus toteutetaan niin, että valtioneuvosto vahvistaa pelastustoimen valtakunnalliset strategiset tavoitteet. Valtioneuvosto voi myös päättää joidenkin pelastustoimen erityistehtävien keskittämisestä yhden tai useamman hyvinvointialueen hoidettavaksi. Jokainen hyvinvointialue järjestää kuitenkin keskeiset pelastustoimen palvelut alueellaan.

Sisäministeriö ohjaa hyvinvointialueiden ja Helsingin pelastustoimen järjestämistä. Hyvinvointialueiden ja sisäministeriön välillä käydään vuosittain pelastustoimen järjestämistä koskevat ohjausneuvottelut. Lisäksi sisäministeriön yhteyteen perustetaan pelastustoimen neuvottelukunta, johon osallistuvat hyvinvointialueiden ohjauksesta vastaavat ministeriöt sekä hyvinvointialueet. Ohjaus on vuorovaikutteista ja se perustuu yhteiseen tietopohjaan. Ohjaus on strategista eikä sillä puututa yksityiskohdaisesti tai velvoittavasti hyvinvointialueiden palvelutuotantoon.

Strategisten tavoitteiden valmistelussa ja neuvottelukunnan työssä kuullaan hyvinvointialueita ja muita ministeriöitä sekä tarvittaessa eri viranomaisia sekä sopimuspalokuntia ja muita pelastusalan järjestöjä tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden muodostamiseksi.

Hyvinvointialueen suorilla vaaleilla valittava aluevaltuusto päättää pelastustoimen palvelutasosta, jonka tulee vastata kansallisia, alueellisia ja paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia. Aluehallintovirastot arvioivat pelastustoimen palvelutasoa sekä vastaavat pelastustoimen laillisuusvalvonnasta.

Lisätietojen antajat:

pelastusylijohtaja
Kimmo Kohvakka
p. 0295 488 400
kimmo.kohvakka@intermin.fi

hallitusneuvos
Ilpo Helismaa
p. 0295 488 422
ilpo.helismaa@intermin.fi